N°. 18.

BREDASCHE COURANT

DONDERDAG 3 MAART.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 28sten Februarij.

De keizer heeft bepaald, dat jaarlijks eene som van 1 millioen francs zal worden geheven van zijne dotatie, ten einde onder de leden zijner familie verdeeld te worden.

Gisteren heeft de Staatsraad wederom eene vergadering op het paleis der Tuilerien onder voorzitting des Keizers gehouden, en daarin de beraadslaging over de begrooting van staatsuitgaven voor 1854 voortgezet. Men verzekert steeds dat deze beraadslaging de besnoeijing van vele uitgaven en het evenwigt van inkomsten en uitgaven zal ten gevolge hebben; doch iets zekers is daarvan niet bekend. Alleen verneemt men uit de ministeriele bladen van eergisteren, dat de geheele begrooting denkelijk in den aanvang dezer week bij het Wetgevend Ligchaam zou worden ingediend. De beraadslaging der volksvertegenwoordiging zal dan meer belangrijk worden dan zij sedert de opening der zitting tot nog toe is geweest.

— Donderdag was de verjaring der omwenteling van 1848. Men heeft getracht, het gerucht in omloop te brengen, dat bij die gelegenheid eenige manifestatie zou plaats hebben, en dat de republikeinsche partij eene processie naar de Bastille-kolom zou doen. Het zal niet noodig zijn, te zeggen, dat dit gerucht van allen grond ontbloot was, en dat de dag in volmaakte rust is voorbijgaan.

— De *Assemblée Nationale* voert sedert eenigen tijd een hevigen pennestrijd tegen den heer *Granier de Cassagnac* nopens *Bonaparte* en de Bourbons. Genoemd dagblad deelt thans in zijn geheel het besluit mede, waarbij de Senaat in 1814 *Napoleon Bonaparte* van den troon vervallen verklaard en het regt van erfelijkheid op den troon in zijne familie afgeschaft heeft.

— Het Spaansche ministerie heeft nog niet doen blijken, welke plannen het na den voor hetzelve gunstigen uitslag der algemeene verkiezingen omtrent de door het vorig kabinet aangekondigde grondwetsherziening heeft. Een der onafhankelijke Madridsche dagbladen, van den 22sten Februarij, meent stellig te kunnen verzekeren dat de daartoe strekkende wetsontwerpen die door het vorige ministerie zijn openbaar gemaakt, door de regering thans zijn opgegeven en dat zij in stede daarvan alleen drie wetsontwerpen zal voordragen: een betreffende de inrigting van den Senaat, een betreffende de uitoefening van het kiesregt, en een behelzende een reglement van orde voor de Kamer van Volksafgevaardigden.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 80,10; $4^1/_2$ pCt. 105,90; Rom. Leening 98.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 27sten Februarij.

Volgens berigten uit Stockholm heeft de Koning van Zweden zijne goedkeuring gehecht aan het plan om een electro-magnetischen telegraaph aan te leggen van de hoofdstad over Upsala, Westeraes, Oerebro, Linköping en Wenersborg naar Gotthenburg en van daar naar Helsingborg, van waar hij met de Deensche telegraaphlijn tot Altona in verband zal worden gebragt. Van Wenersborg zal deze lijn insgelijks in verband komen met de ontworpen Noorweegsche lijn.

— De Zweedsche Akademie der Wetenschappen heeft eene inschrijving geopend voor de oprigting van een monument ter gedachtenis van den beroemden *Berzelius*. De ingekomen bijdragen beloopen reeds eene som van ruim 24,000 rijksbankdaalders.

— Een telegraphisch berigt uit Weenen meldt, dat de met eene buitengewone zending naar Konstantinopel afgevaardigde graaf *von Leiningen* dien dag te Triest terug was gekeerd, de tijding medebrengende, *dat de Porte al de vorderingen der Oostenrijksche regering gaaf ingewilligd had.*

Omtrent den eigenlijken inhoud dier vorderingen bestaat, in weerwil van al wat daaromtrent in de dagbladen gezegd is, nog groote onzekerheid. Dat zij echter van geen gering belang geacht werden, blijkt uit het volgende artikel der half-officiële *Oesterreichische Correspondenz* van den 23 dezer:

«Sommige dagbladen hebben het berigt zoeken te verspreiden dat Oostenrijk, onder andere vorderingen, ook den afstand van de twee landtongen Klek en Sutorina, die ter wederzijde van Ragusa liggen, van Turkije zou geëischt hebben. Dit berigt is, even als zoo vele andere omtrent de Oostenrijksche aangelegenheden, valsch en ongegrond. Het ligt geheel buiten de bedoeling van Oostenrijk, inbreuk te maken op de regten van andere Staten. Maar evenmin is Oostenrijk gezind eenige inbreuk toe te laten op zijne eigene onbetwistbare regten. En zoodanig eene inbreuk is het, die de Porte beoogt. Zij wil aanspraken doen gelden, waartoe zij tot dusverre niet geregtigd was, met name op het aan de zeekust gelegen gebied in die streken, hetwelk uitsluitend aan de heerschappij van Oostenrijk onderworpen is. De Venetianen en later de Franschen waren in het volle en onbetwiste bezit van de souvereine regten over dat kustgebied. Oostenrijk nu is, gelijk men weet, door internationale verdragen in de regten der Venetianen en later in die van Frankrijk getreden. Bij het bewustzijn daarvan is Oostenrijk niet van zins, aan Turkije concessiën te doen, die zijne eigene belangen zouden benadeelen, en waarvoor men, gelijk in dit bijzonder geval, of geene of slechts denkbeeldige titels kan doen gelden."

Men meldt den 26sten dezer uit Weenen, dat de moordenaar *Lemengi* ter dood veroordeeld is en zijne straf reeds ondergaan had. De toestand des Keizers op dien dag was minder gunstig; door den gloed in het voorhoofd werd zijn slaap gedurig afgebroken.

— Pater *Roothaan*, sedert ruim twintig jaren generaal der Jezuiten, lag, volgens berigten uit Rome tot 14 dezer, zeer gevaarlijk ziek, zoodat hem den 12den de laatste sacramenten reeds toegediend waren en de Pauselijke zegen voor hem afgesmeekt was. Den 14den was hij echter iets beter.

— Door middel van den telegraaph is uit Triest een berigt van eergisteren (Zondag) avond aangebragt, volgens hetwelk bij *Omar*-pacha reeds het bevel uit Konstantinopel was ontvangen, om de vijandelijkheden tegen de Montenegrijnen te staken.

Ook de Oostenrijksche troepen die op marsch waren, hadden bevel ontvangen om hunnen togt niet voort te zetten.

ENGELAND.

LONDEN, den 26sten Februarij.

In de zitting van het Lagerhuis van den 24sten Februarij is, gelijk wij reeds beknopt gemeld hebben, een door Lord *John Russell* namens het gouvernement gedaan voorstel aangenomen, strekkende om Israëliten in het Parlement toe te laten. De beraadslaging over het in de laatste jaren reeds zoo dikwerf door de wetgevende en ook door de regterlijke magt behandelde vraagstuk leverde weinig nieuws op. Lord *John Russell* beval het voorstel hoofdzakelijk aan uit het oogpunt der godsdienstvrijheid. Hij betoogde dat de voor Israëliten hinderlijke woorden van het parlementaire eedsformulier: » op het ware geloof van een Christen," niet waren vastgesteld met het oogmerk om Israëliten of eenigerhande godsdienstige gezindheid als zoodanig uit het Parlement te sluiten, maar oorspronkelijk alleen gerigt waren tegen een gedeelte van het Roomsche kerkgenootschap, hetwelk omging met het plan om den Souverein, Koningin *Elizabeth* of Koning *Jacobus I*, van den troon te drijven.

— De aan het Lagerhuis voorgedragen begrooting voor het zoogenaamde *ordonnantie*-departement (bevattende de uitgaven voor de artillerie, de genie, de vestingwerken en andere materiele behoeften der krijgsmagt) is, alles zamen gerekend, L. st. 616,404 hooger dan voor het loopende jaar. Deze verhooging strekt echter niet om de getalsterkte der regementen artillerie en genie te vermeerderen, deze blijft bepaald op het cijfer van 17582 man, waarop zij in de maand December ll. gebragt is. De bedoelde verhooging der uitgaven is een gevolg van de uitrusting der burgermilitie, van de verbetering der wapens van de linie-regementen (vooral door invoering eener nieuw uitgevonden zamenstelling van het schietgeweer); van de aanvulling der arsenalen; en vooral van de werken tot betere versterking der kusten en bevestigde plaatsen.

— In de zitting van het Lagerhuis van den 25sten is beraadslaagd over de begrooting van uitgaven voor de landmagt over het met den 1sten April aanstaande beginnende dienstjaar. De heer *Sidney Herbert*, het hoofd van het departement van oorlog, gaf een overzigt van de geheele begrooting, en stond inzonderheid stil bij de vermeerdering der uitgaven voor het krijgswezen, waarover volgens hem door sommigen overdreven klagten aangeheven wierden; hij herinnerde dat de begrooting in het jaar 1835 L. st. 5,907,782 bedroeg, en dat Engeland thans bij een weinig hooger bedrag van uitgaven, te weten van L. st. 6,025,016, een en twintig duizend man meer in dienst had dan in 1835. Over het algemeen vinden de verhoogde uitgaven, die het gouvernement voordraagt, weinig tegenstand, behalve bij eenige weinige sprekers die leden van het Vredesgenootschap zijn of bij elke gelegenheid op eene doortastende besnoeijing der staatsuitgaven aandringen.

— De Engelsche bank heeft een belangrijk overzigt geleverd van haren handel in edel metaal. Daaruit blijkt, dat sedert 1848 de bank geene inkoopen heeft gedaan van zilver in baren of vreemde zilver munt. 1852 is veel gedaan, wat betreft den aankoop van gouden baren en munt. Het

bedrag dier inkoopen is meer dan p, st. 15,000,000, tegen p. st. 7,000,000 in 1851 en p. st. 2,500,000 in 1850. In 1848 beliep het cijfer p. st. 6,900,000. De waarde, die de bank aan edel metaal bezat op 1 Januarij der laatste jaren, is aldus: 1847, p. st. 14,954,572, 1848, p. st. 12,404,250; 1849, p. st. 14,954,649; 1850, p. st. 17,020,480; 1851, p. st. 14,830,180; 1852, p. st. 17,557,541; 1853, p. st. 20,527,662.

— Per telegraaf kent men hier de berigten die de Overlandmail overbrengt. De Burmezen hielden de passen van Aeng met eene sterke krijgsmagt bezet. De provincie Pegu werd op nieuw door hen bezet gehouden, nadat zij het beleg der stad van dien naam den 9den Januarij hadden opgebroken en tot verdediging van Schoygyt opgerukt waren, op het vernemen dat de generaal *Steel* die stad naderde. Van Promo en Meadamie waren zij afgetrokken. Men zeide dat in Ava eene omwenteling uitgebroken, de oude koning afgezet en verjaagd was en de nieuwe koning de troepen naar Ava teruggeroepen had en den vrede begeerde. Onder de Engelsche troepen heerschten koortsen en diarrhae; de handel in Indië kwijnde. — In China bragt de opstand groote verwoesting te weeg.

— In de officiele *London Gazette* is bekend gemaakt, dat van den 1sten Mei aanstaande af door het bestuur der brievenposterij ook boeken naar Indie zullen verzonden worden: de vracht is voor een boek van een half pond gewigt of minder 6 d., van een pond 1 sh., van twee ponden 2 sh. en van drie ponden 3 sh.; zullende geen boeken van meer zwaarte dan drie ponden ter verzending aangenomen worden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 2den Maart.

Bij de op den 24 Februarij 1853 plaats gehad hebbende opening der Stembriefjes, ter verkiezing van een Lid van den Gemeente-raad, bij herstemming tusschen de Heeren *P. J. van den Goorbergh* en *J. J. L. Ingenhousz*, zijn bevonden dat waren ingeleverd 356 briefjes, en dat daarvan, na aftrek van 4 briefjes van onwaarde, hadden bekomen de Heer *P. J. van den Goorbergh* 229 stemmen en de Heer *J. J. L. Ingenhousz* 123 stemmen, zijnde mitsdien de Heer *P. J. van den Goorbergh*, verkozen.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Maandag zijn ingekomen:

1°. een wets-ontwerp tot het openen van eenen nieuwen termijn ter vervulling der formaliteiten bij art. 9 der wet van 28 Julij 1850, vóór het geval van naturalisatie voorgeschreven; en

2°. een wets-ontwerp tot regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriele departementen; welke beide naar de afdeelingen zijn verzonden om aldaar te worden onderzocht;

3°. het algemeen Verslag der algemeene Commissie van liquidatie der zaken van de voormalige wees- en momboirkamers van den stand harer werkzaamheden tot 31 December 1852; dat ten fine van onderzoek in handen eener Commissie van vijf leden is gesteld.

De Commissie van Rapporteurs, voor de wets-ontwerpen: tot regeling van de [illegible] der waterschaps-besturen; en tot regeling van den pligt der provincie om behoeftige gemeenten te hulp te komen; hebben hare eindverslagen ter tafel gebragt.

De Vergadering heeft besloten de beraadslagingen over beide wets-ontwerpen achtervolgens te doen plaats hebben, aan te vangen op Dingsdag den 8sten Maart, des morgens ten 11 ure.

De Commissie in wier handen gesteld zijn: het verslag omtrent den staat van het armwezen over 1850; en de inlichtingen betrekkelijk het adres van *D. Verbeek*, wegens een koffij-contract, hebben hare rapporten uitgebragt. De Kamer heeft beslist dat de bij die rapporten genomen conclusien achtereenvolgens zullen behandeld worden op aanstaanden Maandag den 7den Maart, na afloop van het opmaken der nominatie ter vervulling van de opengevallen vacature bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

— Gisteren zouden de afdeelingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal een aanvang maken met het onderzoek van het ontwerp van wet nopens het armbestuur.

Dezer dagen zijn in de afdeelingen onderzocht de gewijzigde ontwerpen van wet nopens de comptabiliteit. Men verneemt, dat bij het nader onderzoek, over dit onderwerp gehouden, dezelfde bedenkingen als vroeger gerezen zijn, en dat de leden in hunne aanmerkingen zijn blijven volharden. (Men zal zich herinneren, dat van de 53 leden, welke in het vorige jaar aan het onderzoek in de afdeelingen hebben deel genomen, geen derde zich verklaard had ten voordeele van het stelsel, door de Regering voorgedragen.)

— Bij Koninklijk besluit van den 25sten Februarij 1853, n°. 54 is aan mr. *E.* baron *van Vredenburgh*, gewezen kommissaris des Konings in de provincie Zeeland, verleend een pensioen ten laste van den Staat, ten bedrage van *f* 4000 's jaars, op grond van art. 3 lit. *a* en art. 43 der wet van den $^{9}/_{3}$den Mei $^{1846}/_{1851}$ (*Staatsblad n°.* $^{24}/_{49}$).

— Bij Koninklijk besluit van den 23sten Februarij 1853, n°. 123, is aan den generaal-majoor titulair jhr. *F. R.* baron *van Raders*, laatstelijk gouverneur der kolonie Suriname, verleend een eervol ontslag uit de militaire dienst met toekenning van pensioen.

— Bij Koninklijk besluit van den 28sten Februarij 1853, n°. 39, zijn bij het Departement van Finantiën benoemd: tot referendaris, de heer mr. *R. T. H. P. L. A. van Boneval Faure*, thans commies bij hetzelve departement; tot directeur der registratie en domeinen, de heer *J. Stam*, thans inspecteur der registratie en domeinen.

— Bij Koninklijk besluit van den 28sten Februarij 1853, n°. 40, is aan den referendaris den heer *J. H. de Kokelaer Bouwens*, belast met de administratie van 's Rijks Uitgaven, en aan den referendaris den heer *M. Vestien*, belast met de administratie der Generale Thesaurie, respectivelijk verleend de personele titel van administrateur van 's Rijks Uitgaven en der Generale Thesaurie; zulks onder genot hunner tegenwoordige jaarwedden, en als eene erkenning van hunne meer dan veertigjarige en getrouwe diensten.

— Wij vernemen dat het Z. M. behaagd heeft te benoemen tot aspirant-ingenieur bij de marine, den adelborst *J. Quant*, en tot 2den luitenant bij het 3de regiment vesting-artillerie den kadet *C. D. H. Schneider*, beiden afkomstig van de Koninklijke Akademie voor de Zee- en Landmagt.

— De Minister van Binnenl. Zaken heeft ter algemeene kennis gebragt, dat, bij den boekhandelaar *A. J. van Weelden*, alhier, en door diens tusschenkomst in de voornaamste gemeenten des Rijks, verkrijgbaar is gesteld het werk, getiteld: *Statistische jaarboekje voor het Koningrijk der Nederlanden*, tweede jaargang, uitgegeven door het Departement van Binnenl. Zaken.

— Den 26sten dezer overleed te Arnhem, na langdurige ongesteldheid, in den ouderdom van 63 jaren, de heer *L. J. de Petit*, die onlangs in de plaats van den heer *de Hart* tot generaal-majoor in het provinciaal kommandement van Gelderland, Utrecht en Overijssel benoemd was.

— Volgens officiële opgaven, bedroeg de feitelijke bevolking van Nederland 3,119,160 zielen op 31 December 1851, als: 1,531,149 van het mannelijk en 1,588,011 van het vrouwelijk geslacht. Het getal geborenen in dat jaar bedroeg 113,036 (58,216 jongens, 54,820 meisjes); dat der overledenen 74,564 (37,898 van het mannelijk en 36,666 van het vrouwelijk geslacht).

— Dr. *Bleekrode* heeft in het *Weekblad voor alle Standen* een statistiek medegedeeld wegens het bezoek van vreemdelingen van het vaste land te Londen, bij gelegenheid der groote tentoonstelling, welke statistiek eerst onlangs met volkomen juistheid is kenbaar geworden. Het blijkt daaruit, dat in de gewone jaren de aankomst van reizigers te Londen van 20,000 tot 28,000 is, tijdens de tentoonstelling was dit 58,427. Men ziet voor Nederland uitgetrokken 2952 reizigers, hetgeen het meeste is naar de bevolking, te weten 9,43 op elke 10,000 der bevolking. Wanneer wij nu nagaan (zegt de heer *Bleekrode*), dat onder elke duizend inwoners er één zijn kan, die de nijverheid en landbouw in hunne groote ontwikkeling gezien heeft, dan kan het niet anders, of dit moet voor ons de heilzaamste gevolgen hebben.

— Uit Amerfoort wordt berigt, dat te dier stede gezorgd moet worden voor de in ordebrenging van kasernering en stalling voor 240 man kavalerie en even zoovele paarden, welke van den 15den Augustus tot den 15den September eerstkomende aldaar zullen verblijf houden, ten einde deel te nemen aan de manœuvres met de troepen, welke gedurende dien tijd zullen gekampeerd zijn tusschen Amersfoort en Zeist.

— Men schrijft uit Zierikzee van den 24sten Februarij:

»Heden nacht tusschen drie en half-vier ure woedde boven deze stad een hevig onweder; hagel, bliksem en donder schenen met elkanderen in geweld te willen wedijveren; op het laatst der bui volgde een zware donderslag onmiddellijk het licht op, zoodat velen vreesden dat de bliksem in de nabijheid was ingeslagen; alles bleef echter stil tot des morgens half-zeven ure, toen de brievenbesteller *Westplate* den concierge van het raadhuis wekte met het berigt, dat hij brand bespeurde in den toren van het raadhuis. De bliksem was er even beneden het Neptunes-beeld opneêrgekomen, had eenig lood doen smelten, en het oude doch gelukkig vochtige hout vuur doen vatten. Aan de pogingen van eenige ambachtslieden en enkele brandspuitgasten, die toegesneld waren, onder welke, om hunne zelfopoffering, bijzonder lof verdienen *H. de Vos*, *J. van den Hamer* en *E. van de Vate*, mogt het al spoedig gelukken toren en raadhuis voor de stad Zierikzee te behouden."

Te Ellewoutsdijk is de molen door den bliksem getroffen, en wel met zulk eene hevigheid, dat zij niet meer te herstellen is.

Ook uit Arnemuiden wordt van den 26sten Februarij geschreven:

»Heden avond omstreeks zes ure, woedde boven deze gemeente een hevig onweder, vergezeld van zwaren bliksem, welke in den kerktoren is geslagen. Na zich even onder den haan een opening gebaand te hebben, heeft hij zich, glandende langs het dak, in een pilaar der kerk ontladen.

— Men schrijft uit Scheveningen, van den 26 dezer: Eenige der pinken, die zich in de dezer dagen gewoed hebbende stormen bevonden, zijn behouden uit zee teruggekeerd. Eene echter verloor haren stuurman. In den nacht van Woensdag op Donderdag, is de persoon van *Maarten Buis*, die tevens reeder van het vaartuig is, overboord geslagen en verdronken. De schok, dien het vaartuig door eene stortzee onderging, en die het ongeluk te weeg bragt was zoo hevig, dat alles ten onderste boven geraakte en de pink vol water liep. De ontsteltenis, die de stoot op het scheepvolk te weeg bragt, moet zoo groot geweest zijn, dat de bemanning in de eerste oogenblikken dacht, dat de pink verbrijzeld was.

— Het in den laatsten tijd beurtelings vriezende en dooijende weder, afwisselend door sneeuwstormen, brengt niet alleen belemmering te weeg in den gang der posten, welker vertraagde aankomst het behoorlijk gebruik maken van de correspondentiën bemoeijelijkt, maar ook de telegrafische verbinding wordt daardoor grootendeels gestremd. De telegraaf tusschen Brussel en Rotterdam is reeds sedert eenige dagen afgebroken, zoodat er met Belgie, Frankrijk en Engeland alleen over Duisburg en Verviers gemeenschap bestaat. Daarenboven is thans ook de telegrafische verbinding tusschen Duisburg en Berlijn door de sneeuwstormen afgebroken.

— De bevolking van de bedelaars-kolonien der maatschappij van weldadigheid is in de laatste 3 maanden met 290 personen vermeerderd en bedraagt thans 10463 zielen. Hiervan werken 2682 bij den landbouw, 2305 zijn fabriekarbeiders en handwerklieden, enz. Behalve de 1455 dagscho-

lieren, zijn er 1359 werkende jongelieden. Met den fabriekarbeid is het in 1852 zeer voorspoedig gegaan. Al de 404 getouwen der katoenweverij hebben het geheele jaar door gewerkt.

Vervolg van den hoofdinhoud van het thans door de Tweede Kamer der Staten-Generaal onderzocht wordend wetsontwerp tot regeling van het armbestuur.

Art. 18. Alle daarvoor vatbare vaste goederen der instellingen van weldadigheid moeten, voor den koopprijs of de door deskundigen te schatten waarde, tegen brandschade worden verzekerd. De verzekering geschiedt, voor de goederen, reeds bezeten bij het uitvaardigen dezer wet, binnen drie maanden na die uitvaardiging, en voor die later te verkrijgen, binnen eene maand na den eigendomsovergang. De bestuurders, die dit hebben verzuimd, zijn uit eigen middelen, hoofdelijk voor het geheel, aansprakelijk voor de schade, door dat verzuim te weeg gebragt. — Art. 19. De beschikbare gelden der instellingen van weldadigheid worden belegd, hetzij door aankoop van onroerende goederen of van inschrijving in een der grootboeken der Nederlandsche schuld, hetzij in rentegevende schuldbrieven: *a*, van geldleeningen van den Staat, provincien of gemeenten, onder voorwaarde dat de stukken op naam zijn gesteld en de verklaring inhouden, dat zij niet dan krachtens de bij de wet gevorderde magtiging, kunnen worden vervreemd, of *b*, gehypothekeerd op vaste goederen, welker onbezwaarde waarde ten minste een derde boven de te beleggen som bedraagt. De keuze der wijze van beleggen behoeft de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Bestuurders, die zich schuldigmaken aan grove nalatigheid in het beleggen van geldsommen, niet noodig voor het dagelijksch beheer, zijn, uit eigen middelen, hoofdelijk voor het geheel, de wettelijke interessen daarvan verschuldigd. Het Openbaar Ministerie kan, in het belang der instelling, ambtshave de toepassing dezer bepaling vorderen. De bepaling van het 2de lid van art. 10 is hier mede van toepassing. — Art. 20. De besturen der instellingen van wedadigheid behoeven de magtiging van Gedeputeerde Staten tot het opnemen van gelden, vervreemden, uitgeven op erfpacht, verruilen of verpanden van onroerende goederen, verkoopen of overdragen van inschrijvingen in een der grootboeken der Nederlandsche schuld, of van andere effecten, actien en schuldvorderingen; geven van toestemming tot het doorhalen van bestaande hypothecaire inschrijvingen, voeren van regtsgedingen, anders dan in het geval bij art. 96 vermeld: aangaan van dadingen en opdragen van de beslissing eener zaak aan scheidsmannen; oprigten van nieuwe of het vernieuwen van bestaande gebouwen en het doen van herstellingen, waarvan de kosten worden berekend te boven te gaan eene som door Gedeputeerde Staten te bepalen." — De artt. 21—26 zijn onveranderd gebleven. Art. 27 is dus gewijzigd: » Openbare inzameling van gelden ten behoeve van instellingen van weldadigheid, bij wegen van collecte, inschrijvingen of op eenige andere wijze, heeft niet plaats dan nadat daarvan, minstens drie maal vier en twintig uren te voren kennis zij gegeven aan burgemeester en wethouders. Deze kunnen de inzameling staken. Zoo het bestuur der betrokken instelling zich met die staking bezwaard acht, kan het Onze beslissing inroepen. Van de toepassing van dit artikel zijn uitgezonderd collecten in kerkgebouwen bij de uitoefening der openbare eeredienst. De regelen, bij andere openbare inzameling van gelden dan ten behoeve van instellingen van weldadigheid in acht te nemen, worden door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur, voorgeschreven."

Uit het overzigt van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aangaande de voornaamste openbare werken in de drie jongste jaren uitgevoerd, ontleenen wij het volgende, meer speciaal deze provincie betreffende:

I. *Rivierverbeteringen.* Wat de Maas in Noordbrabant en Gelderland betreft, werden in 1851 en 1852 onderscheidene dwarskribben gelegd tot verbetering van de ondiepten in de riviervakken de Goudsche Oord beneden Grave, en het Hazeneind.

Ook werd een leidam beneden het fort Crevecoeur aan den mond van de Dieze gemaakt met het tweeledig doel, om zoowel den uit- en ingang van de Dieze als het vaarwater in de Maas langs den Diezemond te verbeteren.

In 1852 werd daarenboven voor eene aanzienlijke som de verdere verbetering aanbesteed van het riviervak voor den mond der Dieze door het verlengen van dien mond tot aan den normalen oever van de Maas.

Dit voorloopig, wegens den hoogen waterstand uitgestelde, doch in dit voorjaar met kracht voortgezetten werk zal aan de scheepvaart zeer bevorderlijk zijn en weldra het tot dusver vereischte jaarlijks uitbaggeren van de Maas vóór den Diezemond minder noodig maken.

III. *Wegen.* Nederlandsch-Belgische spoorweg. Op den 9den Julij 1852 werd te Brussel eene overeenkomst gesloten tusschen Nederland en Belgie ter verbinding van de beide rijken door middel van spoorwegen.

De beide gouvernementen verbonden zich daarbij, zoo spoedig mogelijk in den aanleg dier wegen te voorzien, in het bijzonder van een weg aanvangende te Antwerpen en loopende naar het Hollandsch Diep bij de Roodevaart, hetzij over Roosendaal, hetzij over Breda. In het eerste geval met een zijtak van Roosendaal tot Breda.

Een gevolg van die overeenkomst was de voorloopige concessie, bij Uwer Majesteits besluit van den 21 Julij 1852, aan den heer *L. Gihoul* verleend tot aanleg en exploitatie van een spoorweg, aanvangende aan de belgische grenzen in de rigting van Antwerpen en strekkende langs Roosendaal tot de Roodevaart bij den Moerdijk, met een zijtak van Roosendaal tot Breda en eene stoombootdienst van het Hollandsch Diep naar Rotterdam.

De concessie is sedert in haar geheel aan eene maatschappij overgedragen, waartoe de bevoegdheid aan den concessionaris was toegekend. De borgtogt is gestort en de maatschappij heeft ten genoegen van het gouvernement doen blijken van de storting van een deel van het kapitaal. Aan beide die voorwaarden voldaan zijnde, is, in overeenstemming met de bestaande bepalingen, de concessie verklaard definitief te zijn verleend.

De plans voor de uitvoering der werken worden opgemaakt ten einde binnen den bij de concessie voorgeschreven termijn aan de goedkeuring van het gouvernement te worden onderworpen. De weg moet binnen drie jaren, te rekenen van den datum der definitieve concessie, ter exploitatie in gereedheid zijn.

Groote weg van Utrecht naar 's Hertogenbosch. Bij de wet van 9 Mei 1846 (Staatsbl. n°. 39) was ter verbetering van de gemeenschap tusschen Utrecht en 's Bosch, tot aanleg van een straatweg van Culemborg tot 's Bosch besloten. Het gedeelte van Culemborg tot aan de Maas was in 1849 voltooid. Het laatste gedeelte, van de Maas tot 's Bosch, lang 4650 ellen, in Augustus 1849 uitbesteed, is op het einde van dat jaar ondernomen. Gedurende het jaar 1850 is daaraan met kracht gewerkt, zoodat met het einde van dat jaar de weg voor het publiek kon worden opengesteld.

Groote weg van Eindhoven naar Weert. Tusschen Eindhoven en Weert ontbreekt, nog de weg, welke Noordbrabant met Limburg, den Bosch met Maastricht, moet verbinden. Van de noodzakelijkheid eener voltooijing dier gemeenschap overtuigd, liet ik in den loop van het jaar 1851 de verschillende rigtingen eener verbinding van Eindhoven naar den weg van Weert onderzoeken. Aan de strekking door Geldrop, Heeze, Leende en Maarheeze werd de voorkeur gegeven. Het Gouvernement beraadslaagde vervolgens met de provinciale staten over de middelen tot uitvoering van het werk. Een grindweg werd voldoende geacht, en na rijp beraad werd bij Uwer Majesteits besluiten van den 5den April en 25sten Junij 1852 bepaald, dat ten koste van het Rijk en met eene bijdrage van 50 ten honderd in die kosten van de provinciën Noordbrabant en Limburg, van Eindhoven af tot de grenzen van Limburg, aansluitende aan den weg van Weert, een weg zal worden gelegd door Geldrop, Heeze, Leende en Maarheeze, en de weg van daar verlengd tot Weert, sluitende aan den weg naar Roermond.

De kosten van aanleg zijn geraamd op *f* 173,000, waarin door de betrokken gemeenten *f* 80,500 zal worden gedragen. Bij de Staatsbegrooting van het loopende dienstjaar is op 's Rijks aandeel, en in die van de gewesten op de provinciale bijdrage gerekend. De gedetailleerde rigting, in Noordbrabant te volgen, is goedgekeurd; de plans voor de uitvoering worden in gereedheid gebragt; weldra zal de besteding der aardewerken plaats hebben, en zullen die worden ondernomen. De weg tot Weert zal tegen het einde van 1854 zijn voltooid.

Weg tusschen Tilburg en Turnhout. Nadat de belgische regering den aanleg van een weg van Turnhout tot de nederlandsche grenzen in de rigting van Tilburg had voorbereid, werd met gemeen overleg dier regering in den loop van 1852 besloten tot het leggen van eenen steenweg, leidende van Tilburg tot de grenzen. Volgens het plan door deskundigen van wederzijden vooraf opgemaakt en goedgekeurd, zal de weg op belgisch grondgebied leiden van Turnhout, over Ravels, Weelde en Poppel tot de grenzen, en van daar over Goirle tot Tilburg. Voor het gedeelte op Nederlandsch grondgebied zijn de kosten geraamd op *f* 132,000. Bij een besluit Uwer Majesteit van den 12 april 1852 is bepaald, dat de weg ten koste van het rijk zal worden aangelegd, behoudens eene bijdrage van 15 ten honderd in die kosten door de provincie Noordbrabant. Voor het aandeel van het rijk zijn bij de Staatsbegrooting van 1853 de fondsen toegestaan, en op die voor de bijdrage is bij de provinciale begrooting gerekend. De plans voor de uitvoering worden in gereedheid gebragt, weldra zal de besteding van een gedeelte plaats hebben. Met het einde van het jaar 1854 zal de weg kunnen worden geopend.

Staat der meest belangrijke, hetzij uitgevoerde het zij aanvaarde wegen, met opgave te wiens koste ondernomen, wanneer voltooid en der kosten van uitvoering.

Noordbrabant. Grindweg van Grave over Vierlingsbeek tot Maashees, in 1850 voltooid. *f* 7,900.

Grindweg van Maashees tot de Limburgsche grenzen, voltooid in 1852, *f* 3,250.

Grindweg van Vught over St. Michielsgestel tot Schijndel, voltooid in 1851, *f* 32,200.

Grindweg van Schijndel naar St. Oedenrode, voltooid in 1851, *f* 25,300.

Grind- en straatweg van St. Oedenrode over Lieshout en Aarle-Rixtel tot Helmond, ter lengte van 21,261 el, eene lengte van 10,000 el voltooid, *f* 79,000.

Straatweg van Geertruidenberg naar de Willemstad, gedeelte van de Made tot bij het Witte huis aan den grooten weg van Breda naar den Moerdijk, met een zijtak van Wagenberg naar de Hooge Zwaluwe, in 1851 voltooid, *f* 30,300.

Straatweg van Zevenbergen naar de Klundert, verlenging van den voorgaanden weg, in 1851 voltooid, *f* 30,250.

Straat- en griendweg van de Klundert naar de Willemstad, in 1851 voltooid, *f* 34,900.

Grindweg van de Klundert naar Fijnaart, zijtak van laatstgemelden, in 1851 voltooid, *f* 6,650.

Grindweg van Oudenbosch over Standdaarbuiten naar Fijnaart, met een zijtak van de Fijnaartsche kade over den Boerendijk tot den Stoofdijk in de rigting van de Klundert, ter lengte van 10,616 el, in 1852 voltooid, *f* 22,800.

Grindweg van Steenbergen over Halsteren tot den grooten weg der 1ste klasse nº. 3, in de rigting van Bergen-op-Zoom ter lengte van 8,733 el, in 1852 voltooid, *f* 25,000.

Straatweg van Veghel tot Erp, ter verlenging van den weg van Rosmalen over Berlicum naar Veghel, in 1851 voltooid, *f* 26,900.

Straat- en grindweg van Erp tot Gemert, ter lengte van 7,365 el, verlenging van den voorgaanden weg, nagenoeg voltooid, *f* 36,800.

Bovenstaande alle ten koste van de provincie ondernomen.

Grindweg van Boxtel naar Oirschot, in 1850 voltooid, *f* 24,000.

Grindweg van Grave naar Mill en Wanrooij tot aan de grensscheiding met de gemeente Beugen, ter lengte van 14,290 ellen, in 1850 voltooid, *f* 17,500.

Grindweg van Roosendaal over Nispen naar Esschen, ter lengte van ruim 7,000 el, in 1851 voltooid, nagenoeg *f* 27,000.

Grindweg van Schijndel in de rigting op Heeswijk, laatste gedeelte, van de brug over de Zuidwillemsvaart tot den provincialen weg te Heeswijk, in 1851 voltooid, *f* 3,569.

Bovenstaande ten koste van de betrokken gemeenten, met subsidie der provincie ondernomen.

Grindweg van den Hoogen Maasdijk te Heusden tot aan de grensscheiding van Veen en Andel, ter lengte van 8,133 el. Ten koste van het bestuur van den Hoogen Maasdijk van stad en lande van Heusden, met *f* 2,200 subsidie van de provincie en gedeeltelijke bijdrage van het rijk, voltooid in 1852, *f* 6,700.

Grindweg van Empel tot den grooten weg van 's Hertogenbosch naar de Maas, ter lengte van nagenoeg 2,400 el. Ten koste van de gemeente Empel, met *f* 3,000 subsidie van de provincie en gelijke tegemoetkoming van het rijk, voltooid is 1852, *f* 12,500.

Grindweg tusschen de Hooge- en Lage Zwaluwe, ter lengte van 1840 el. Ten koste van de gemeente Hooge- en Lage Zwaluwe met *f* 1000 subsidie van de Provincie en *f* 2000 van belanghebbenden, voltooid in 1852, *f* 3,200.

Kei- en grindweg van de Groendijksche haven onder Oosterhout, door de dorpen Dongen en Rijen tot op den grooten weg, 1ste klasse nº. 8, tusschen 's Bosch en Breda, ter lengte van 11,300 el. Ten koste van de gemeente Dongen, met een subsidie van 55 ten honderd van wege de provincie en eene bijdrage der gemeenten Gilze en Rijen van *f* 4000, ondernomen in 1852, de werken onderhanden, geraamd op *f* 38,500.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 28 Februarij.

TARWE in een doen, met weinig handel verkocht: 125 ℔ ger. bonte Pools. *f* 275.

ROGGE: Gedroogde bij partij iets hooger, andere soorten stil; verkocht: 117 ℔ N. Arch. *f* 178; 115 ℔ O. Gedroogde *f* 173.

GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT goed prijshoudend: 120 ℔ Groninger Zand *f* 215; 120 ℔ Jar. Overijss. Veen *f* 192.

KOOLZAAD, op 9 vaten Olie te leveren: in April eerstk. 58$^{1}/_{2}$ P. vl.; in Sept. eerstk. 59 P. vl.; in Oct. en Nov. eerstk. 59$^{1}/_{2}$ P. vl.

LIJNZAAD een doen: 110, 111 ℔ Arch. *f* 295.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* 35; Vlieg. 34; 1 Mei eerstk. *f* 34$^{1}/_{4}$ à $^{1}/_{2}$; 1 Sept. eerstk. *f* 34$^{1}/_{2}$ à $^{1}/_{4}$; 1 Oct. eerstk. *f* 34$^{5}/_{8}$ à $^{3}/_{8}$; 1 Nov. eerstk. *f* 34$^{3}/_{4}$ à $^{1}/_{2}$; 1 Dec. eerstk. *f* 34$^{7}/_{8}$ à $^{5}/_{8}$.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* 31; Vlieg. *f* 30; 1 Maart eerstk. *f* 29$^{3}/_{4}$ à $^{5}/_{8}$; 1 April eerstk. *f* 30.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 38$^{1}/_{2}$; Vlieg. *f* 37$^{1}/_{2}$.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 70 à 73. — LIJNKOEKEN per 104 st., *f* 9 à 12.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 1 MAART 1853.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	0,00	tot *f*	8,60.
Het dito dito Rogge Oude	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» »	6,15	» »	6,30.
Het dito dito Boekweit Oude	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	5,50.
Een dito pond Boter			»	0,80.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	2,50	tot *f*	3,00
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,40.
Het 1000 Boof Hout			»	1,85.
De kar Spaanders			»	2,90.
De » Struiken			»	2,00
De 100 Mutsaard			»	3,50.

TWEE HONDERD NEGENTIENDE STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

5e Trekking Nº. 3376, een prijs van *f* 100,000; Nºs. 18489, 10399, ieder *f* 1000.

6e — Nºs. 19740, 13262, 9184, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (1 *Maart*) was de fondsnotering: Ned. 2$^{1}/_{2}$ pCt. 65$^{7}/_{16}$, $^{9}/_{16}$, $^{1}/_{8}$; 3 pCt. 77, $^{5}/_{8}$; 4 pCt. 96$^{1}/_{2}$, $^{3}/_{4}$, $^{5}/_{8}$; O. Ind. Leening 4 pCt. 96$^{3}/_{8}$; Amort. Sijndik. 3$^{1}/_{2}$ pCt 95$^{1}/_{2}$, $^{5}/_{8}$; Haarlemmermeer 103; Aand. Ned. Bank 124; Belgie 2$^{1}/_{2}$ pCt. 52$^{3}/_{4}$; Spanje onbep. st. 23$^{7}/_{16}$, $^{1}/_{2}$; 3 pCt. 47$^{7}/_{8}$, 48; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 42$^{5}/_{8}$, $^{13}/_{16}$, $^{3}/_{4}$; Coupons Bewijzen 6$^{5}/_{8}$, 7$^{1}/_{8}$, $^{1}/_{16}$; Amort. Schuld 6$^{5}/_{8}$, 7$^{1}/_{8}$, $^{1}/_{16}$; Portugezen te Londen 5 pCt. 40$^{1}/_{8}$, $^{1}/_{4}$; dito 4 pCt. 38$^{1}/_{8}$, $^{1}/_{2}$; Rusland 5 pCt. 108$^{3}/_{8}$, $^{3}/_{4}$, $^{3}/_{8}$; Certif. 1831—33 97$^{1}/_{4}$, $^{1}/_{2}$; dito 4$^{1}/_{2}$ pCt. 102$^{1}/_{8}$; 4 pCt. bij *Hope* 92$^{5}/_{8}$; Id. bij *Stieglitz* 92, $^{1}/_{8}$; Polen Certif. 87$^{1}/_{8}$; Oostenrijk Metall. 5 pCt. 81$^{15}/_{16}$, 82; dito 1852, 81$^{9}/_{16}$, $^{3}/_{4}$; Nieuwe 1847 2$^{1}/_{2}$ pCt. 42, $^{3}/_{16}$; dito 1851—52 41$^{7}/_{8}$, 42$^{1}/_{8}$; Nieuwe 5 pCt. 92$^{5}/_{8}$, $^{3}/_{4}$.

Advertentiën.

*** Heden overleed in den ouderdom van 52 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer P. R. BROESE, na eene allergelukkigste echtverbindtenis van bijna 25 jaren.

BREDA, 26 Februarij 1853.

C. J. VIEWEG, Wed. P. R. BROESE.

*** De ondergeteekenden berigten, dat ten gevolge van onderlinge overeenkomst, de **BOEKHANDEL, BOEK- en COURANTDRUKKERIJ,** gedreven wordende onder de firma BROESE & COMP. te *Breda*, van den 1sten Januarij dezes jaars, onder dezelfde firma, voor rekening van den eerstondergeteekende wordt voortgezet.

BREDA, 25 Februarij 1853.

J. F. SCHLEIJER,
P. R. BROESE.

*** De ondergeteekenden berigten het geëerde publiek, dat zij hunnen Winkel in **MANUFACTUREN**, welke nog ruimschoots voorzien is, finaal blijven uitverkoopen tegen verminderde Prijzen, en dat het MODEVAK in **HOEDEN** enz. alleen blijft bestaan voor rekening van Mejufvrouw VAN DEN DRIES, geb^n. A. KOSTER.

W. VAN DEN DRIES EN COMP.

Ten gevolge van bovenstaande Advertentie bevele ik mij in de gunst, welke ik vroeger zoo ten volle heb mogen genieten, en welke ik zal trachten mij meer en meer waardig te maken.

VAN DEN DRIES, geb^n. A. KOSTER.

*** De KOLONEL en PLAATSELIJKE KOMMANDANT der vesting *Breda*, als belast met het beheer der Garnizoens-Bakkerij, is van meening, om, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, op *Woensdag den* 16. *Maart* 1853, des middags ten 12 ure, AAN TE BESTEDEN het LEVEREN van:

Drie Lasten KUBANCA TARWE.
Drie » ROODE RIJN TARWE.
Zes » WITTE ZEEUWSCHE TARWE.
Drie » ZEEUWSCHE ROGGE.

Zullende de Voorwaarden dier levering van en met heden ter inzage liggen op het Bureau van hem Plaatselijken Kommandant.

Men is gehouden te zorgen, dat even als op de Monsters de Inschrijvings-Billetten op den omslag of de buitenzijde met den naam des Leveranciers gekenmerkt zijn.

HOORNSCHE COURANT.

Aan het lezend Publiek *en aan* HH. Uitgevers *wordt berigt, dat de* HOORNSCHE COURANT *zich reeds sedert geruimen tijd bezig houdt, en zich voortdurend zal bezig houden, met ongevraagd beoordeelingen of aanbevelingen te geven van zoodanige Letterkundige of Wetenschappelijke werken, welke zij dit waardig acht; zonder dat zij daardoor* HH. Autheurs *of* Uitgevers *wil verpligten of immer onder eenige verpligting wil komen. Mogt het echter zijn dat* HH. Uitgevers *bepaald verlangden, dat eenig werk van hen onder de aandacht kwam van de Redactie dier Courant, dan gelieven zij daarvan een Exemplaar ter beoordeeling in te zenden, aan het adres van den Uitgever* P. J. PERSIJN *te* HOORN.

*** Op den 17den Januarij 1853 is door den Boekhandelaar P. J. PERSIJN aan het Gemeente-bestuur van *Hoorn* ter vertaling vertoond:

Manuel Supplémentaire d'Arpentage ou recueil d'exemples pratiques pour les différentes Opérations d'Arpentage et de levée des plans, par MM. HOGARD, *Membre de la Société d'émulation des Vosges, arpenteur Géomètre et* HENRI HOGARD, *Membre de plusieurs Sociétés savantes.*

Zijnde een beknopt maar zeer geschikt en veel bevattend Handboekje voor den Landmeter, met de uitgave zal de meeste voortgang worden gemaakt.

Mogt bovenstaand Werkje in Frankrijk eene goede ontvangst te beurt vallen, de uitgever vertrouwt dat dit ook het geval zal zijn met de Nederduitsche vertaling, daar het onwedersprekelijk is, dat van de vele werken, welke in onze taal in het licht zijn verschenen, de meeste dier uitgaven zich tot theorie en minder tot veldwerk bepalen.

De Uitgever dan vestigt de aandacht van H.H. Landmeters, Aannemers, enz., op bovenstaand zoo hoogst voortreffelijk Werkje, hetwelk voor alle liefhebbers der Landmeetkunde, welke begeerig zijn naar iets degelijks, van het grootste belang is.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.